Tartu 2024
Euroopa kultuuripealinn

AJAS MUUTUV TARTU

CHANGING OVER TIME

Tartu Ülikooli raamatukogu kalender **2024** University of Tartu Library calendar

Ajas muutuv Tartu
Tartu Changing over Time

Krista Aru
Tartu Ülikooli raamatukogu direktor
Director of the University of Tartu Library

Aastal 1645 (kalendri vanim dateeritud kaart) püsis Tartu ehk Dorpat enamasti veel linnamüüri sees. Vaid üle väikese linna kõrguvad kirikutornid paistsid kaugemale, kuulutades oma kelladega linnaelanikele tähtsaid sündmusi. Tänane Tartu on oma müüridest ammu välja kasvanud, jätnud minevikku endised nimed Dorpat ja Jurjev ning haarab ahnelt homse päeva tehnoloogiate järele. Aastasajad, olud ja inimesed on Tartut kujundanud, ikka vastavalt võimule, vajadustele ja ootustele. Kuid alati on alles jäänud linnale ülikooli asutamisega omaseks saanud püüe olla nooruse ja hariduse keskpunkt.

Tartu Ülikooli raamatukogu 2024. aasta kalendrisse koondatud Tartu linnaplaanid on valitud raamatukogu kogudest ja annavad meile aimu linna muutumisest peaaegu kolmesaja aasta vältel, aastatel 1645-1941. Ülikooli raamatukogu on varsti tuhandeaastaseks saavas Tartus tegutsenud enam kui kakssada kakskümmend aastat ning kasvanud ja muutunud koos linnaga. Raamatukogu ligi neljast miljonist teavikust koosnevad kogud annavad oma panuse selleks, et Tartu saaks igavesti olla vaimuvalguse jagaja ning heade mõtete kandja. Maa- ja linnakaardid on raamatukogu ammendamatu mälusalve lahutamatu osa, mis näitavad täpsemalt ja kiretumalt kui ükski haarav jutustus linna käekäiku ja kasvamist, jättes samas ruumi ka kujutlusvõimele.

2024. aastal on Tartu Euroopa kultuuripealinn. Läbi kogu oma ajaloo on Tartu alati olnud Euroopa linn, pidanud sammu Euroopa arengute ja väärtustega, pööranud palju tähelepanu haridusele ja kultuurile, säilitanud kultuuripärandit ning suhelnud paljude Euroopa maadega. Eks tõenda seda omal moel ka teiste rahvaste kartograafide valmistatud ja mujal trükitud kaardid.

Tartu Ülikooli raamatukogu, soovides kõigile edukat ja huvitavat aastat 2024, usub, et vana Tartut kujutavatel kaartidel on sõnum tulevikuks meile kõigile: edasiliikumine ja areng on alati kergemad ja kiiremad, kui tead, kust sa tuled ja millele toetud.

In 1645, (the oldest dated map in this calendar), Tartu still fitted easily within its walls. Only church steeples, towering above the small city, could be seen from the distance. The Tartu of today has already long ago outgrown its walls, left behind its past names Dorpat and Jurjev, and is eagerly looking into the future, grasping its new ideas and technologies. Needs and expectations of people and circumstances have had their role in shaping the city under different powers, but Tartu has faithfully kept to its desire to be the focal meeting point for the youth and education, which has characterised the city since the founding of the university.

These maps of Tartu, shown in the University of Tartu Library Calendar for 2024, come from the Library collections and give us a good idea about the changing and growing of the city over almost 300 years from 1645 to 1941. The University Library has existed in the nearly 1000 years old Tartu for more than 220 years, moving along in step with the city. Library collections of about four million items greatly help Tartu in its role as an educator and the upholder of good ideas. Geographical and city maps can show the life and growth of a city more clearly and impartially than any narrative, but still leave some space for imagination.

In 2024, Tartu is the European Capital of Culture. Tartu has all through its history been keeping pace with European developments and values in all spheres of life, paying much attention to education and culture, preserving its cultural and historical heritage and exchanging ideas with many European nations. Even a lot of Tartu maps have been made by cartographers from other countries.

University of Tartu Library, while wishing a successful and exciting new year of 2024 to all, believes that the Tartu maps from the past can have a message for its present and the future – progress is always easier and faster if you know where you came from and find the source of support and inspiration.

TARTU ÜLIKOOL
raamatukogu
1632

Kalendri koostaja ja tõlkija / *compiled and translated by* Marika Liivamägi, kujundaja / *design by* Lilian Mengel

Tartu Ülikooli raamatukogu / *University of Tartu Library* • W. Struve 1, 50091 Tartu, Estonia
Telefon / *phone* +732 737 5702 • E-post / *e-mail* library@ut.ee • utlib.ut.ee

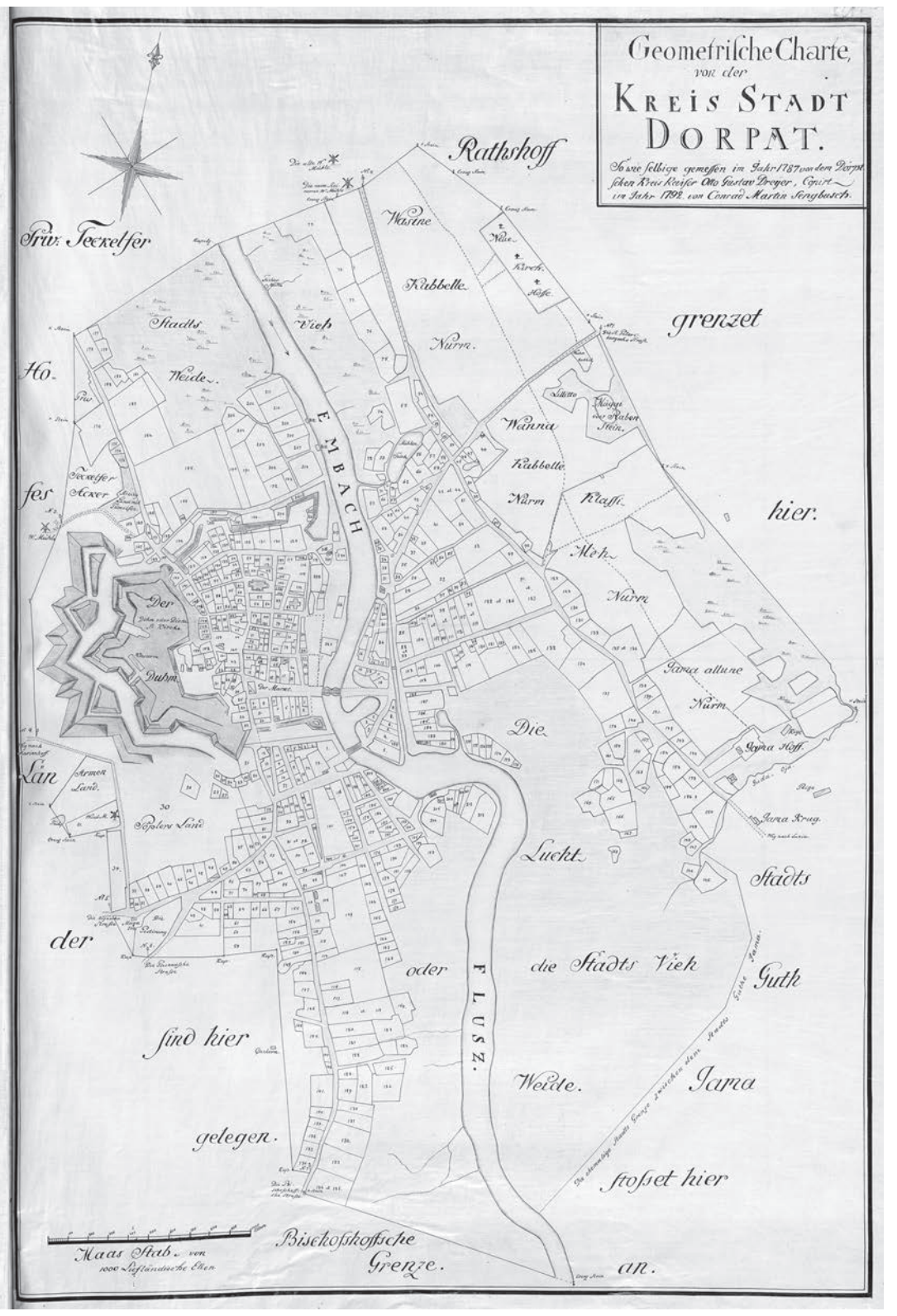

Kaanepilt/Cover:

Geometrische Charte von der Kreis Stadt Dorpat [Kaart] / sowie selbige gemessen im Jahr 1787 von dem Dörptschen Kreis Revisor Otto Gustav Dreÿer, copirt im Jahr 1792 von Conrad Martin Sengbusch

[Dorpat], 1792

1 kaart : mitmevärv. ; 78 x 53 cm

[ca 1:5 000]

R Est.D-53 (21)

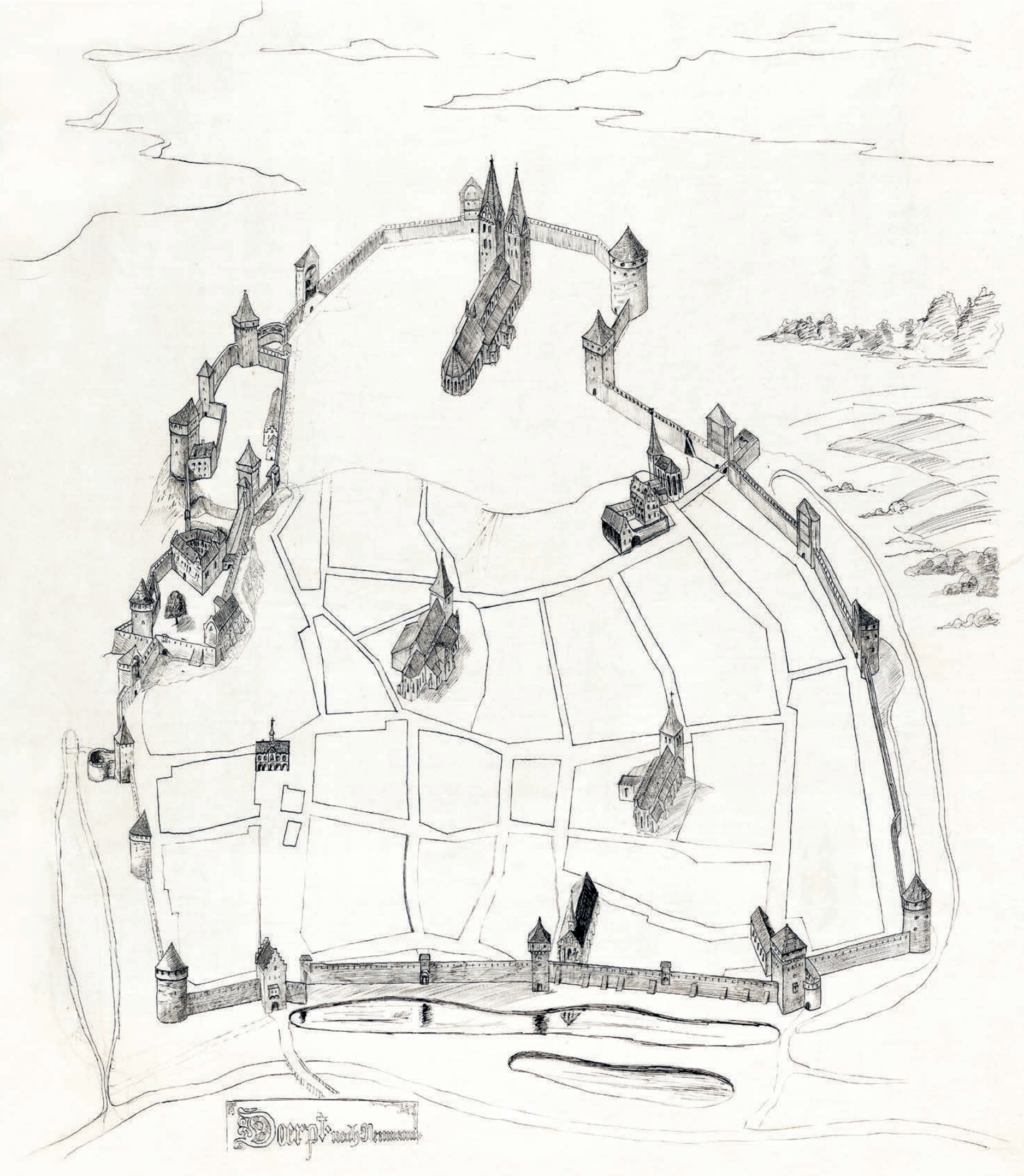

2024 JAANUAR / January

Nädal Week	Esmaspäev Monday	Teisipäev Tuesday	Kolmapäev Wednesday	Neljapäev Thursday	Reede Friday	Laupäev Saturday	Pühapäev Sunday
1	1 Uusaasta	2	3 Vabadussõjas võidelnute mälestuspäev	4	5	6 Kolmekuningapäev	7
2	8	9	10	11	12	13 Nuudipäev	14 Taliharjapäev
3	15	16	17 Tõnisepäev	18	19	20	21
4	22	23	24	25 Tatjanapäev; paavlipäev	26	27 Holokausti mälestuspäev	28
5	29	30 Eesti kirjanduse päev	31				

2. jaanuar – Tartu Ülikooli rektori uusaastavastuvõtt ülikooli töötajatele
2 January – Tartu University rector's New Year's reception for university employees

23. jaanuar – Tartu Ülikooli raamatukogu kauaaegse direktori Friedrich Puksoo (1890–1969) 134. sünniaastapäev
23 January – 134th anniversary of Friedrich Puksoo (1890–1969), long-time director of the University of Tartu Library

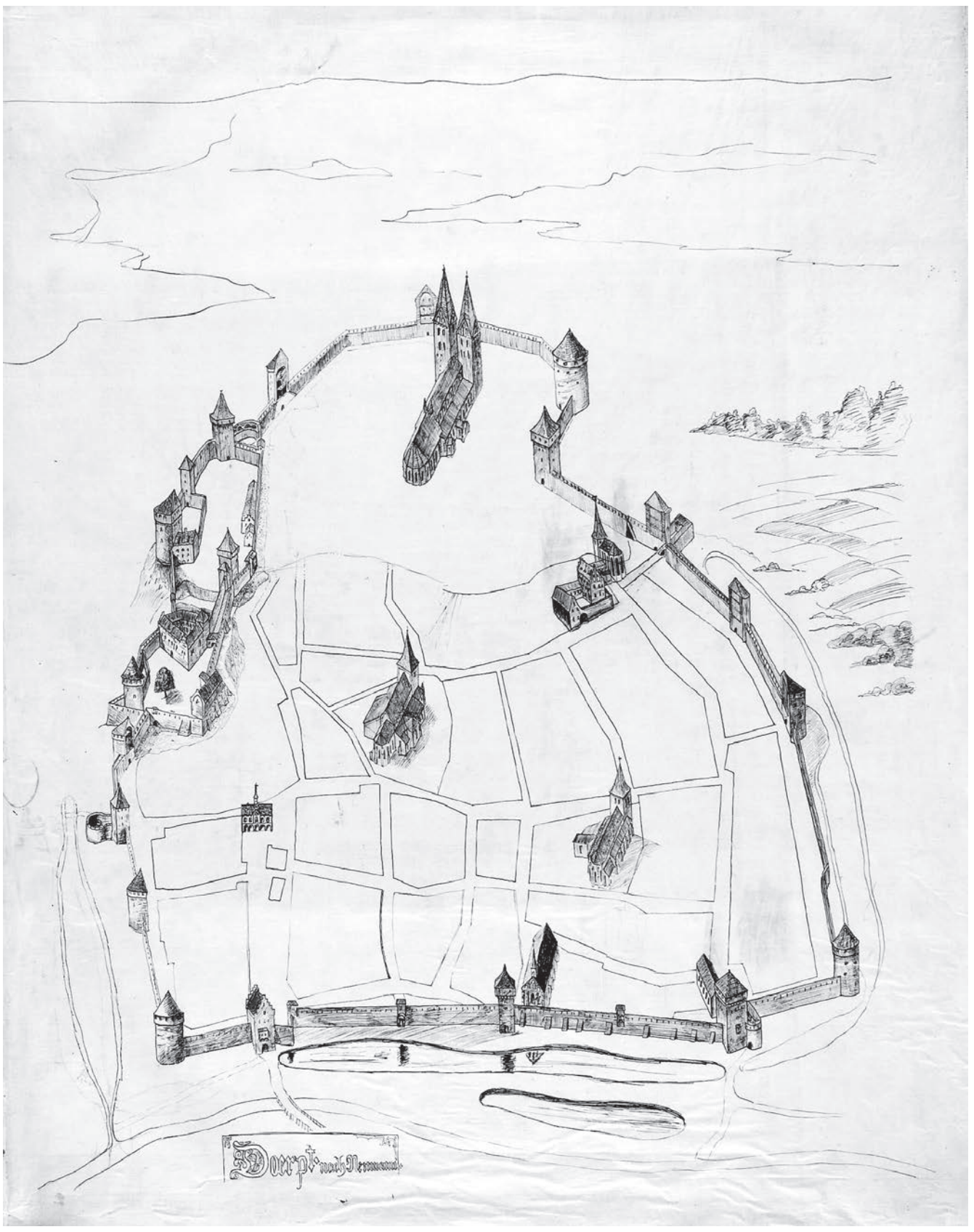

Doerpt nach Neumann [Kaart]
[S.l.] : [s.n.], [s.a.]
1 piltkaart : ühevärv. ; 85 x 67 cm
[ca 1:1 300]

R Est.D-53 (25)

2024 VEEBRUAR / February

Nädal Week	Esmaspäev Monday	Teisipäev Tuesday	Kolmapäev Wednesday	Neljapäev Thursday	Reede Friday	Laupäev Saturday	Pühapäev Sunday
5				1	2 Tartu rahulepingu aastapäev; küünlapäev	3	4
6	5	6	7	8	9 Luuvalupäev	10	11
7	12	13 Vastlapäev	14 Valentinipäev; tuhkapäev	15	16 Leedu iseseisvuspäev	17	18
8	19	20	21	22 Peetripäev	23	24 Eesti Vabariigi aastapäev; madisepäev	25
9	26	27	28	29			

23. veebruar – Eesti Vabariigi 106. aastapäeva kontsertaktus Tartu Ülikooli aulas
23 February – public ceremony with concert to celebrate the 106th anniversary of the Republic of Estonia in the Assembly Hall of the University of Tartu

Die Stadt Dorpats [Kaart] / copiert v. F. Ottow nach einer copie
[Dorpat] : [s.n., [1645?]
1 kaart : käsikiri, mitmevärv. ; 64 x 64 cm
[ca 1:1 450]

R Est.D-53 (9)

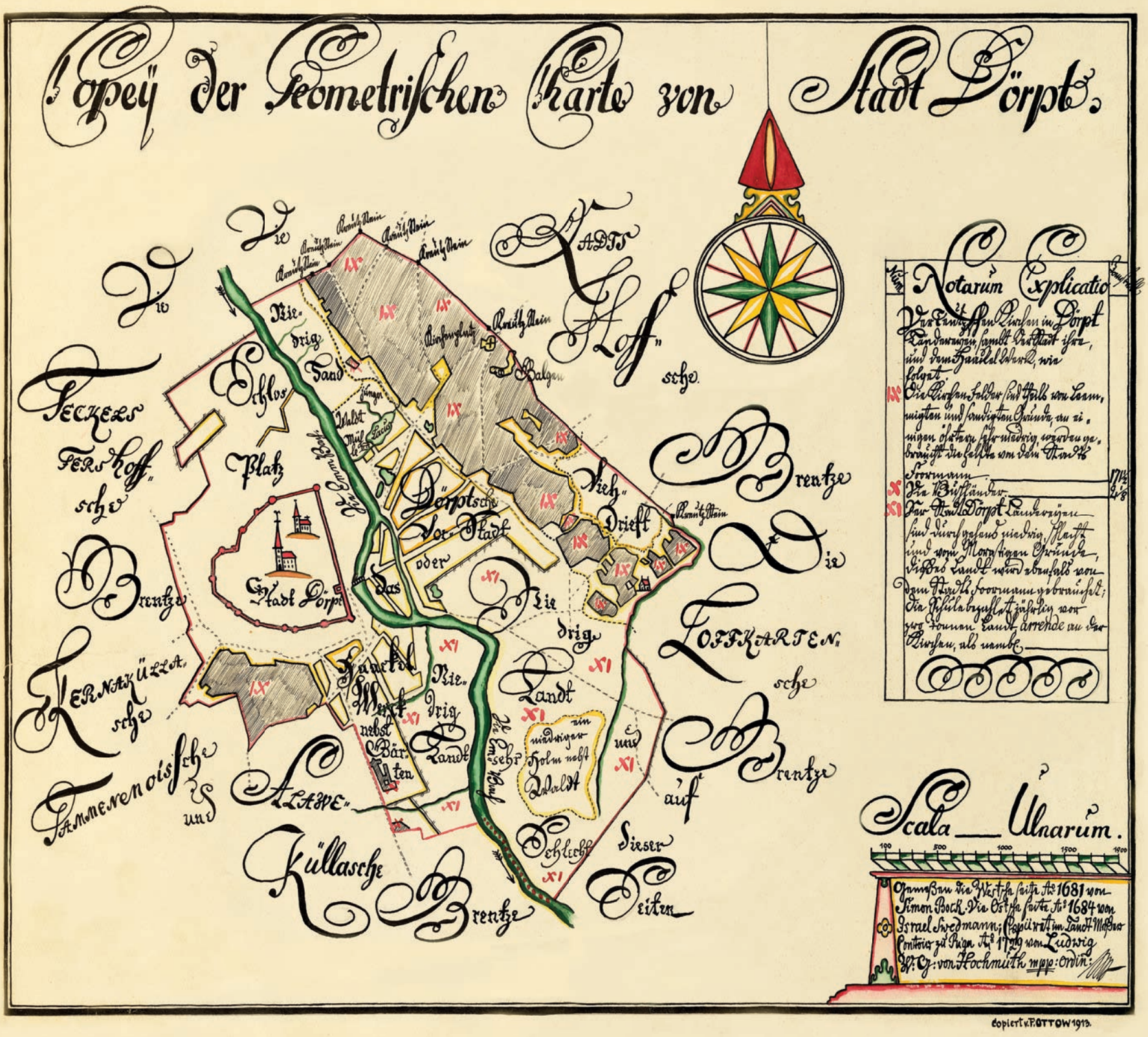

2024 MÄRTS / March

Nädal *Week*	Esmaspäev *Monday*	Teisipäev *Tuesday*	Kolmapäev *Wednesday*	Neljapäev *Thursday*	Reede *Friday*	Laupäev *Saturday*	Pühapäev *Sunday*
9					1	2	3
10	4	5	6	7	8 *Rahvusvaheline naistepäev*	9	10
11	11	12	13	14 *Emakeelepäev*	15	16	17
12	18	19	20 *Kevadine pööripäev*	21	22	23	24 *Urbepäev/ palmipuudepüha*
13	25 *Paastumaarjapäev*	26	27	28	29 *Suur reede*	30	31 *Esimene ülestõusmispüha; üleminek suveajale*

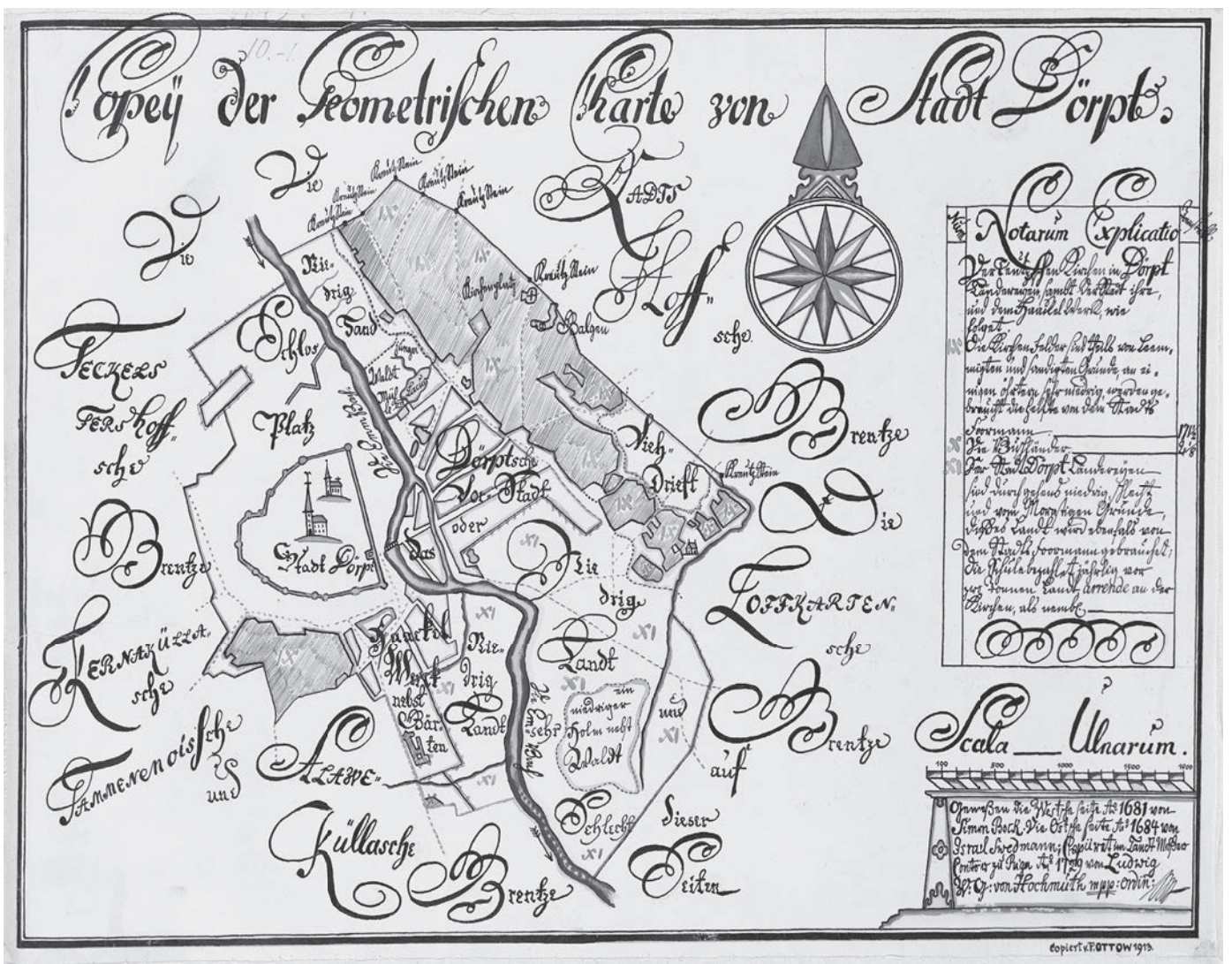

Copeÿ der geometrischen Charte von Stadt Dörpt [Kaart] : gemessen die Westsche Seite av 1681 von Simon Bock, die Ostsche Seite av 1684 von Israel Swedmann ; copiiret im Landt Messer Contoir zu Riga av 1729 / copiert v. F. Ottow

[Dorpat], 1913

1 kaart : mitmevärv. ; 40 x 52 cm, leht 43 x 55 cm

R Est.D-53 (10)

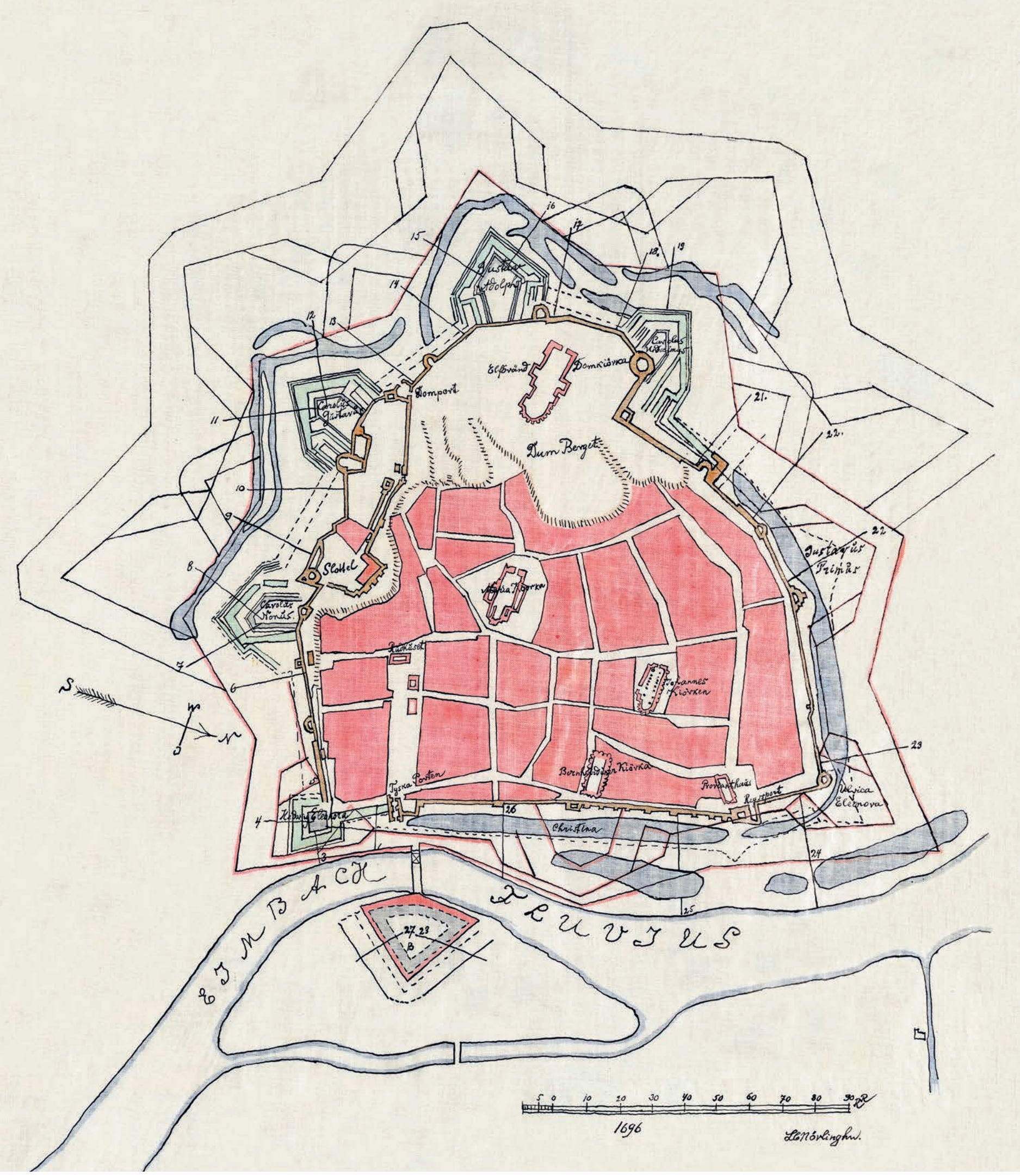

2024 APRILL / April

Nädal Week	Esmaspäev Monday	Teisipäev Tuesday	Kolmapäev Wednesday	Neljapäev Thursday	Reede Friday	Laupäev Saturday	Pühapäev Sunday
14	1 Karjalaskepäev	2	3	4	5	6	7
15	8	9	10	11	12	13	14 Künnipäev
16	15	16	17	18	19	20	21
17	22	23 Veteranipäev; jüripäev	24	25 Markusepäev	26	27	28
18	29	30					

23. aprill – rahvusvaheline raamatu ja roosi päev
23 April – International Day of the Book and the Rose

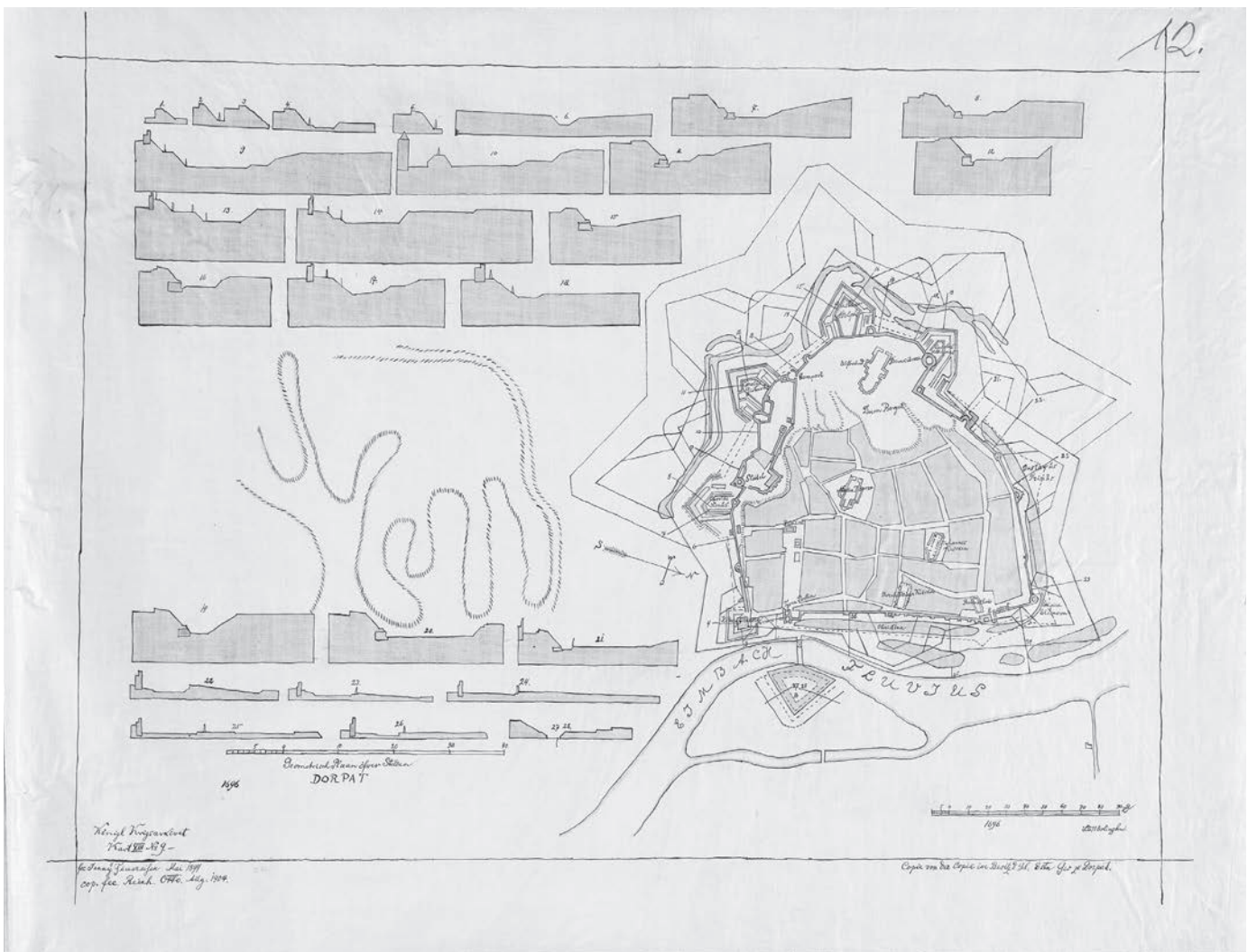

Geometrisch Plaan öfwer Staaden Dorpat [Kaart] / L.G. Növlingen 1696
Dorpat, 1904 (Reinh. Otto)
1 kaart : mitmevärv. ; 43 x 58 cm, leht 52 x 68 cm

R Est.D-53 (12)

Ho 60 Katalog II.
Plan Dorpats von 1704.
(Arvid Moeller).

Plan af den tappert försvarade, nu förstörde Staden Dorpt. Efter Ryska Belägrings Chartan af år 1704.

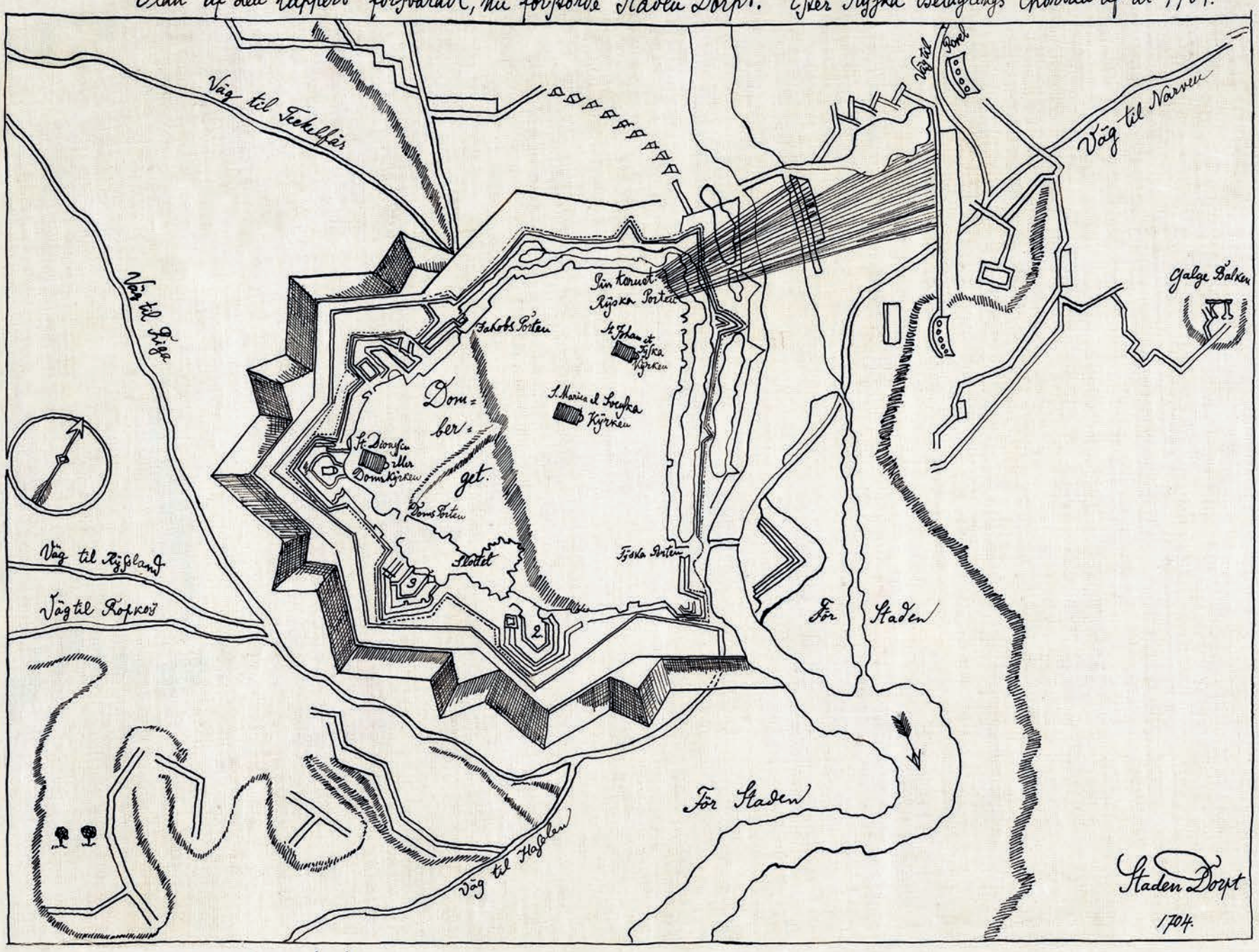

(Intnommen ur: Arvid Moeller, – Kort Beskrifning öfver Ehst- och Lifland Lemte invärkning om Dessa Länders Inbyggares i Hymnerke det Ytniska och Ryska Folkslagets Ursprung: Så och Den i förra ti der Nämnukunniga Staden Dorpts Ode. – Wästerås. 1756, 8a
von Gust. Herm. Treuer.
Dorpat d. 6 Mz. 1846.)

Copie von der Copie.
DEN 30 Mz. 1905. durch
FERDINAND OTTO Dorpat.

2024 MAI / May

Nädal Week	Esmaspäev Monday	Teisipäev Tuesday	Kolmapäev Wednesday	Neljapäev Thursday	Reede Friday	Laupäev Saturday	Pühapäev Sunday
18			1 Kevadpüha; volbripäev	2	3	4	5
19	6	7	8	9 Euroopa päev; Taevaminemispüha	10	11	12 Emadepäev
20	13	14	15	16	17	18	19 Esimene nelipüha
21	20	21	22	23	24	25	26
22	27	28	29	30	31		

6.–12. mai – Tartu kirjandusfestival Prima Vista
6–12 May – Tartu literary festival Prima Vista

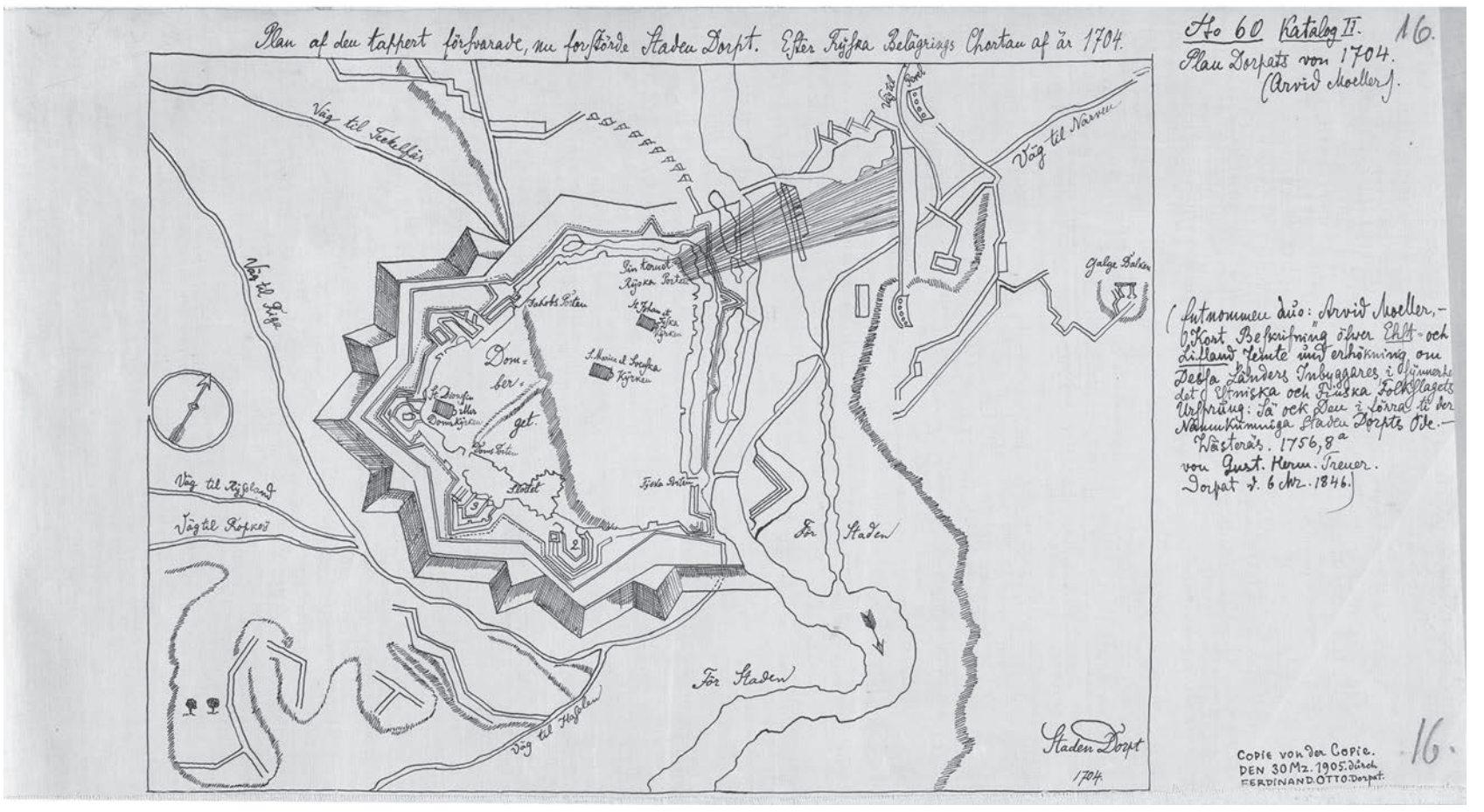

Staden Dorpt 1704 [Kaart] = Plan Dorpats von 1704 / (Arvid Moeller)
Dorpat, 1905. (Ferdinand Otto)
1 kaart : ühevärv. ; 21 x 28 cm, leht 23 x 42 cm

R Est.D-53 (16)

2024 JUUNI / June

Nädal Week	Esmaspäev Monday	Teisipäev Tuesday	Kolmapäev Wednesday	Neljapäev Thursday	Reede Friday	Laupäev Saturday	Pühapäev Sunday
22						1 Lastekaitsepäev	2
23	3	4 Eesti lipu päev	5	6	7	8	9
24	10	11	12	13	14 Leinapäev	15	16
25	17	18	19	20 Suvine pööripäev	21	22	23 Võidupüha
26	24 Jaanipäev	25	26	27	28	29 Peeterpaulipäev	30

23. juuni – Tartu Ülikooli raamatukogu 222. aastapäev
23 June – 222nd anniversary of the University of Tartu Library

29. juuni – Tartu linna päev
29 June – Tartu City Day

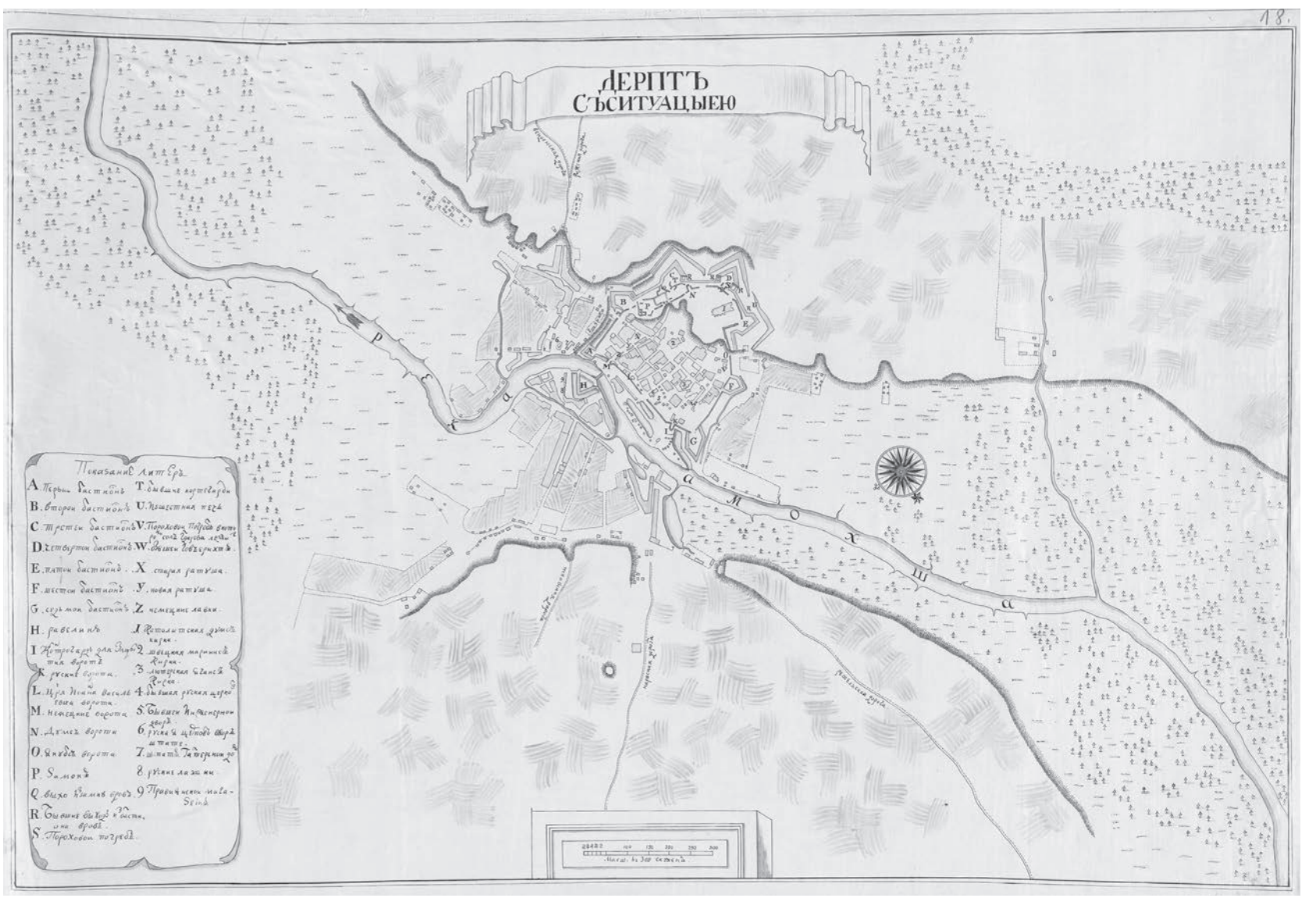

Дерптъ съ ситуациею [Kaart]
[Eesti], [s.a.]
1 kaart : käsikirjaline, mitmevärv. ; 43 x 65 cm, leht 47 x 69 cm
[ca 1:10 650]

R Est.D-53 (18)

2024

JUULI / July

Nädal Week	Esmaspäev Monday	Teisipäev Tuesday	Kolmapäev Wednesday	Neljapäev Thursday	Reede Friday	Laupäev Saturday	Pühapäev Sunday
27	1	2 Heinamaarjapäev	3	4	5	6	7
28	8	9	10 Seitsmevennapäev	11	12	13 Mareta- ehk karusepäev	14
29	15	16	17	18	19	20	21
30	22 Madlipäev	23	24	25 Jaagupipäev	26 Annepäev	27	28
31	29 Olevipäev	30	31				

[Dorpat] [Kaart]
[Eesti], [s.a.]
1 kaart : mitmevärv. ; 60 x 68 cm
[ca 1:1300]

R Est.D-53 (5)

2024 AUGUST / August

Nädal *Week*	Esmaspäev *Monday*	Teisipäev *Tuesday*	Kolmapäev *Wednesday*	Neljapäev *Thursday*	Reede *Friday*	Laupäev *Saturday*	Pühapäev *Sunday*
31				1	2	3	4
32	5	6	7	8	9	10 *Lauritsapäev*	11
33	12	13	14	15 *Rukkimaarjapäev*	16	17	18
34	19 *Paasapüha*	20 *Taasiseseisvumispäev*	21	22	23 *Kommunismi ja natsismi ohvrite mälestuspäev*	24 *Pärtlipäev*	25
35	26	27	28	29	30	31	

28. august – Tartu Ülikooli raamatukogu esimese direktori professor Johann Karl Simon Morgensterni (1770–1852) 254. sünniaastapäev
28 August – 254th anniversary of Professor Johann Karl Simon Morgenstern (1770–1852), the first director of the University of Tartu Library

Plan der Stadt Dorpat. Dorpater Adressbuch : mit 1 Plan und 4 Bildern
Dorpat : Gläser, 1868
Tartu

Est.A-1034

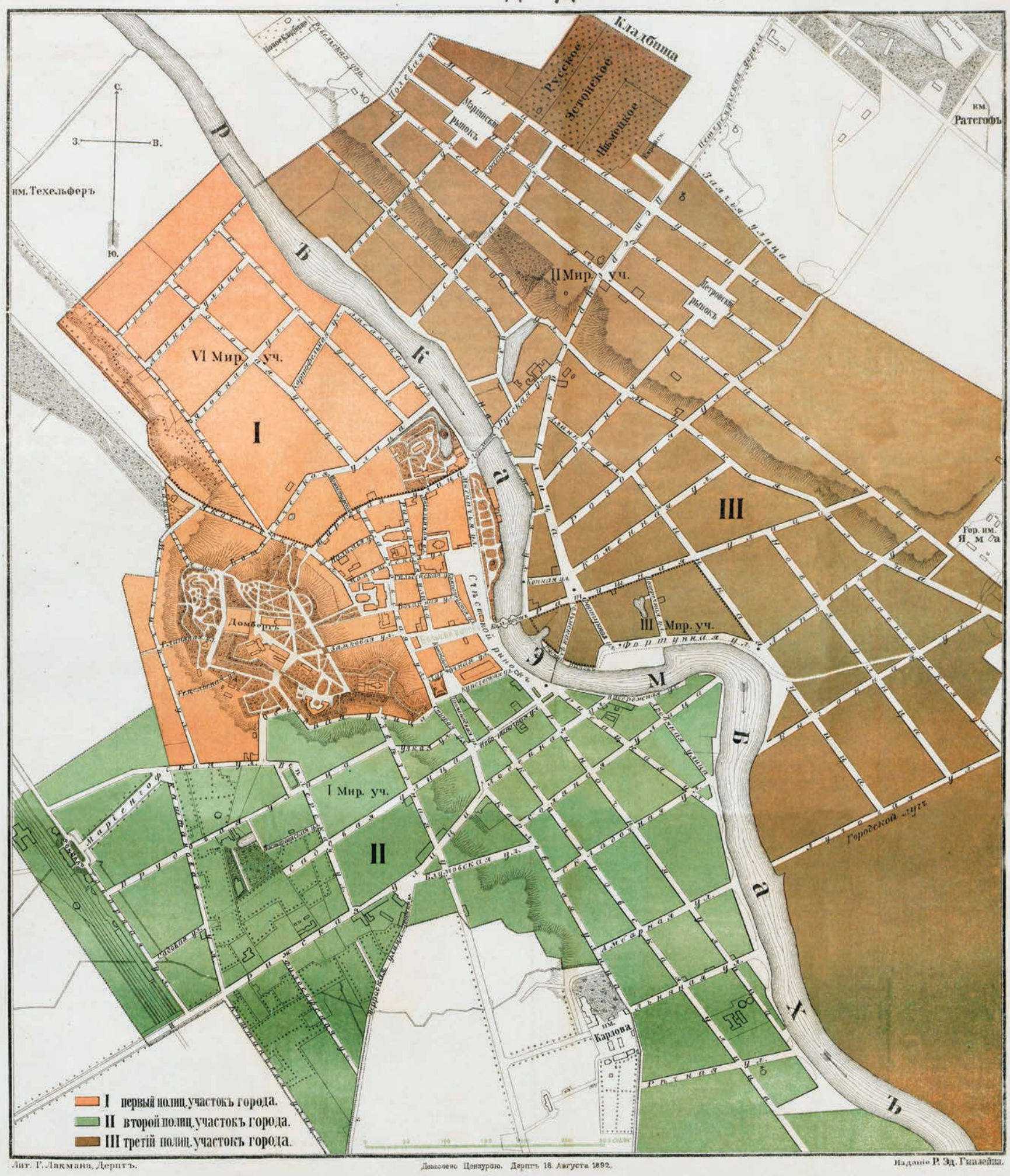

2024 SEPTEMBER / September

Nädal Week	Esmaspäev Monday	Teisipäev Tuesday	Kolmapäev Wednesday	Neljapäev Thursday	Reede Friday	Laupäev Saturday	Pühapäev Sunday
35							1 Teadmistepäev
36	2	3	4	5	6	7	8 Vanavanemate päev; ussimaarjapäev
37	9	10	11	12	13	14	15
38	16	17	18	19	20	21 Ülemaailmne rahupäev; madisepäev	22 Sügisene pööripäev; vastupanuvõitluse päev
39	23	24	25	26	27	28	29 Mihklipäev
40	30						

2. september – Tartu Ülikooli 2024/2025. õppeaasta avaaktus
2 September – opening ceremony of the academic year 2024/2025 at the University of Tartu

План города Дерпта [Kaart] / Р.Эд. Гинлейн
Дерпт : Гинлейн, [1892] (Дерпт : Лакман)
1 kaart : mitmevärv. ; 41 x 35 cm, leht 45 x 37 cm
[ca 1:7 600]

XIIIaa-7841

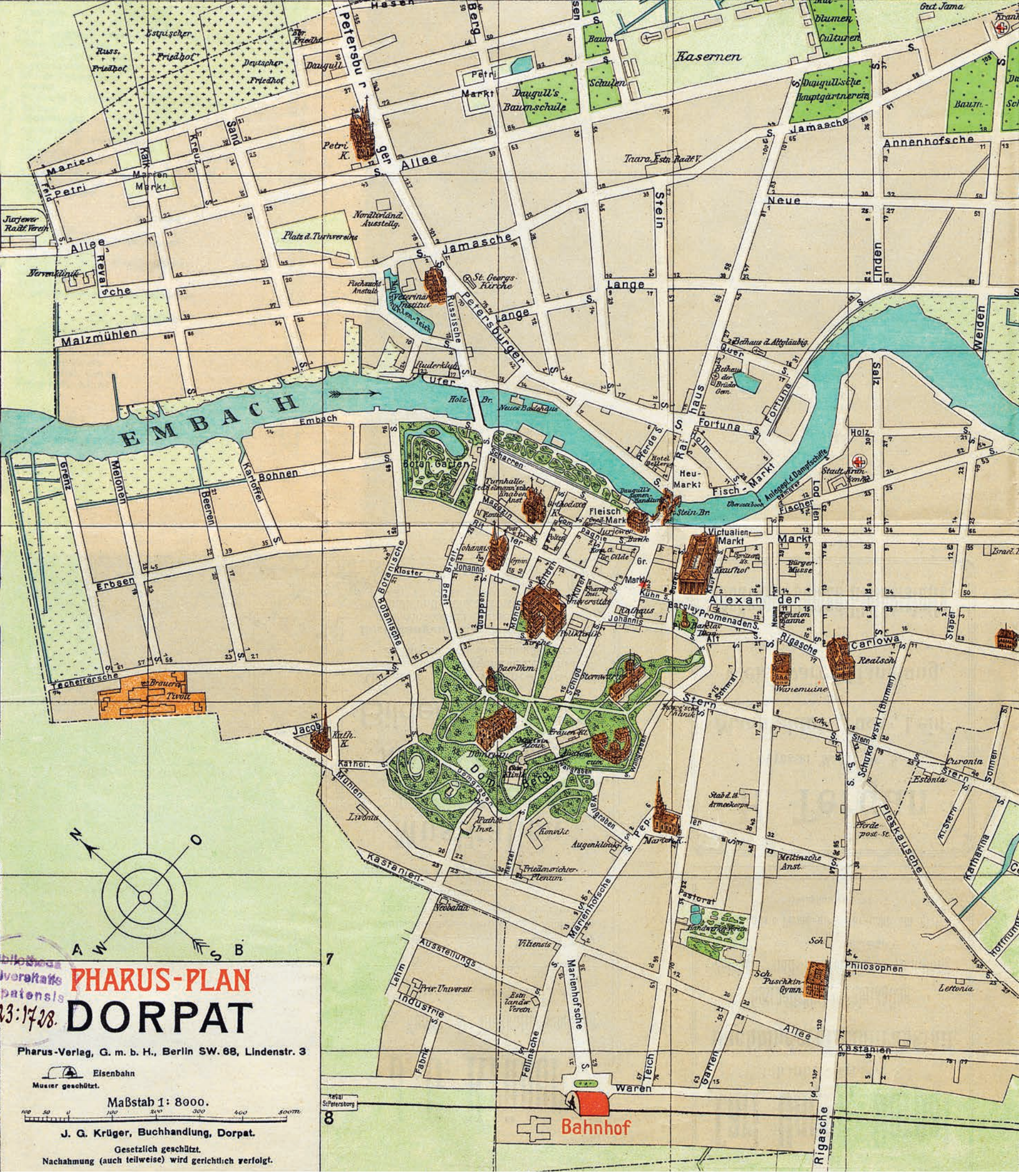

2024 OKTOOBER / October

Nädal Week	Esmaspäev Monday	Teisipäev Tuesday	Kolmapäev Wednesday	Neljapäev Thursday	Reede Friday	Laupäev Saturday	Pühapäev Sunday
40		1 Omavalitsuspäev	2	3	4	5 Õpetajate päev	6
41	7	8	9	10	11	12	13
42	14 Kolletamispäev	15	16	17	18	19 Hõimupäev	20
43	21	22	23 Eesti raamatu päev	24	25	26	27 Üleminek talveajale
44	28 Simunapäev	29	30	31			

25. oktoober – Academia Gustaviana 392. aastapäev
25 October – 392nd anniversary of Academia Gustaviana

Pharus-Plan Dorpat [Kaart] / Pharus-Verlag

Berlin : Pharus-Verlag ; Dorpat : J. G. Krüger, [1910] (Berlin : Litographie und Druck des Pharus-Verlag ; Dorpat : C. Mattiesen, 1910)

1 kaart, [8] lk. teksti koos kaantega : mitmevärv. ; 37 x 48 cm, leht 39 x 50 cm, vold.

1:8 000

Est.A-3046

2024 NOVEMBER / November

Nädal Week	Esmaspäev Monday	Teisipäev Tuesday	Kolmapäev Wednesday	Neljapäev Thursday	Reede Friday	Laupäev Saturday	Pühapäev Sunday
44					1 Pühakutepäev	2 Hingedepäev	3
45	4	5	6	7	8	9	10 Isadepäev; mardipäev
46	11	12	13	14	15	16 Taassünni päev	17
47	18 Akadeemilise pärandi päev; Läti iseseisvuspäev	19	20	21	22	23	24
48	25 Kadripäev	26 Kodanikupäev	27	28	29	30 Andresepäev	

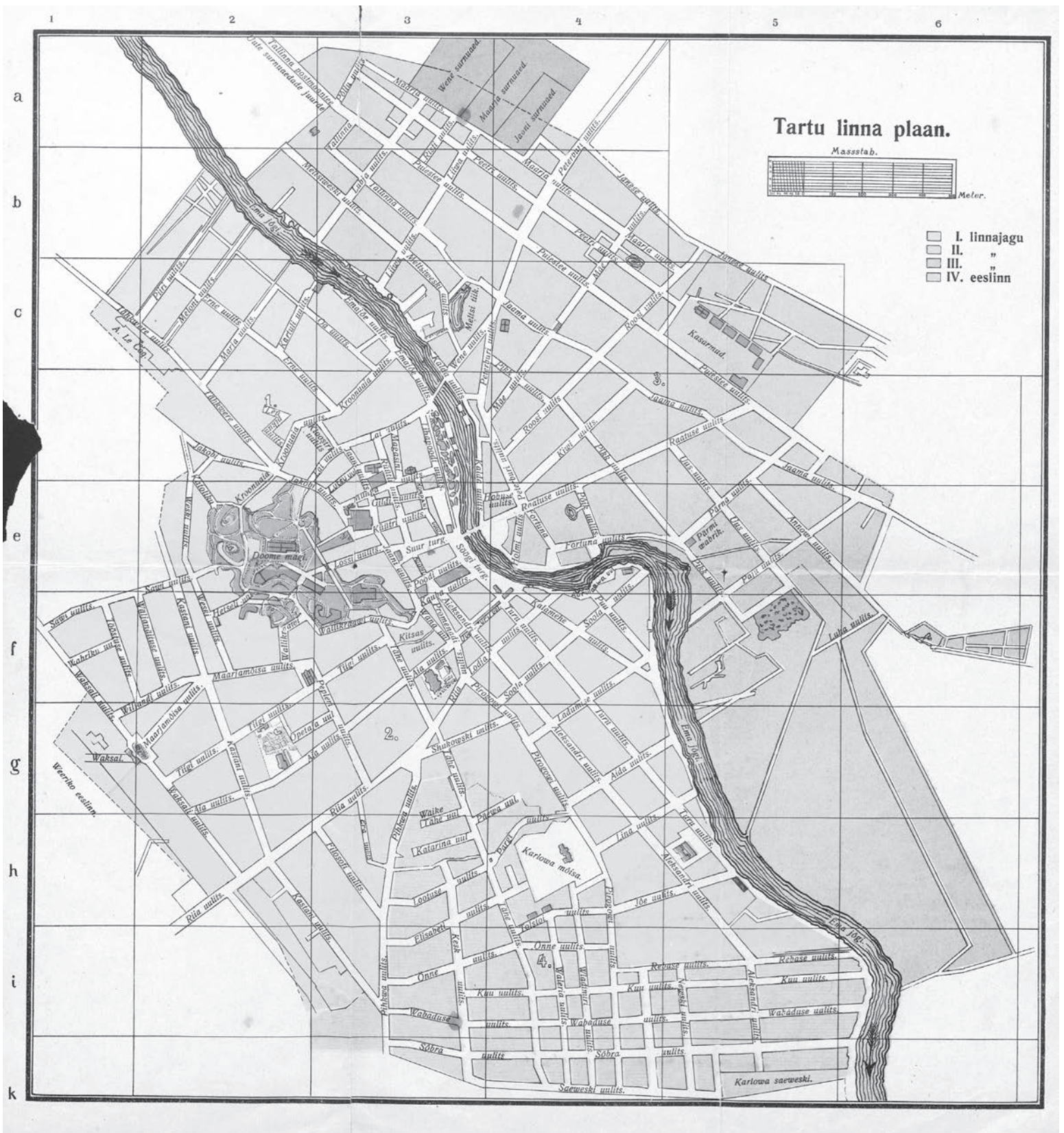

Tartu linna plaan [Kaart]
[Tartu] : [s.n.], [1914?] [(Юрьев : Эд. Бергман)]
1 kaart : mitmevärv. ; 36 x 37 cm, leht 38 x 37 cm, vold. 19 cm
[1:10 000]

XIIIaa-7845

2024 DETSEMBER / December

Nädal *Week*	Esmaspäev *Monday*	Teisipäev *Tuesday*	Kolmapäev *Wednesday*	Neljapäev *Thursday*	Reede *Friday*	Laupäev *Saturday*	Pühapäev *Sunday*
48							1 *Esimene advent*
49	2	3	4	5	6 *Nigulapäev*	7	8 *Teine advent*
50	9	10	11	12	13 *Luutsinapäev*	14	15 *Kolmas advent*
51	16	17	18	19	20	21 *Talvine pööripäev; toomapäev*	22 *Neljas advent*
52	23	24 *Jõululaupäev*	25 *Esimene jõulupüha*	26 *Teine jõulupüha*	27	28 *Süütalastepäev*	29
1	30	31 *Vana-aasta*					

1. detsember – rahvusülikooli 105. aastapäev, doktorite ja audoktorite promoveerimine
1 December – 105st anniversary of Estonian national university, promotion of doctors and honorary doctors

Tartu linna plaan [Kaart] / joonestusbüroo "Graafika"
Tartus : O. Luik, 1937 (Tartu : Ilutrükk)
1 kaart, [8] lk. teksti : mitmevärv. ; 44 x 54 cm, vold. 18 cm
1:10 000

XIIIaa-6448

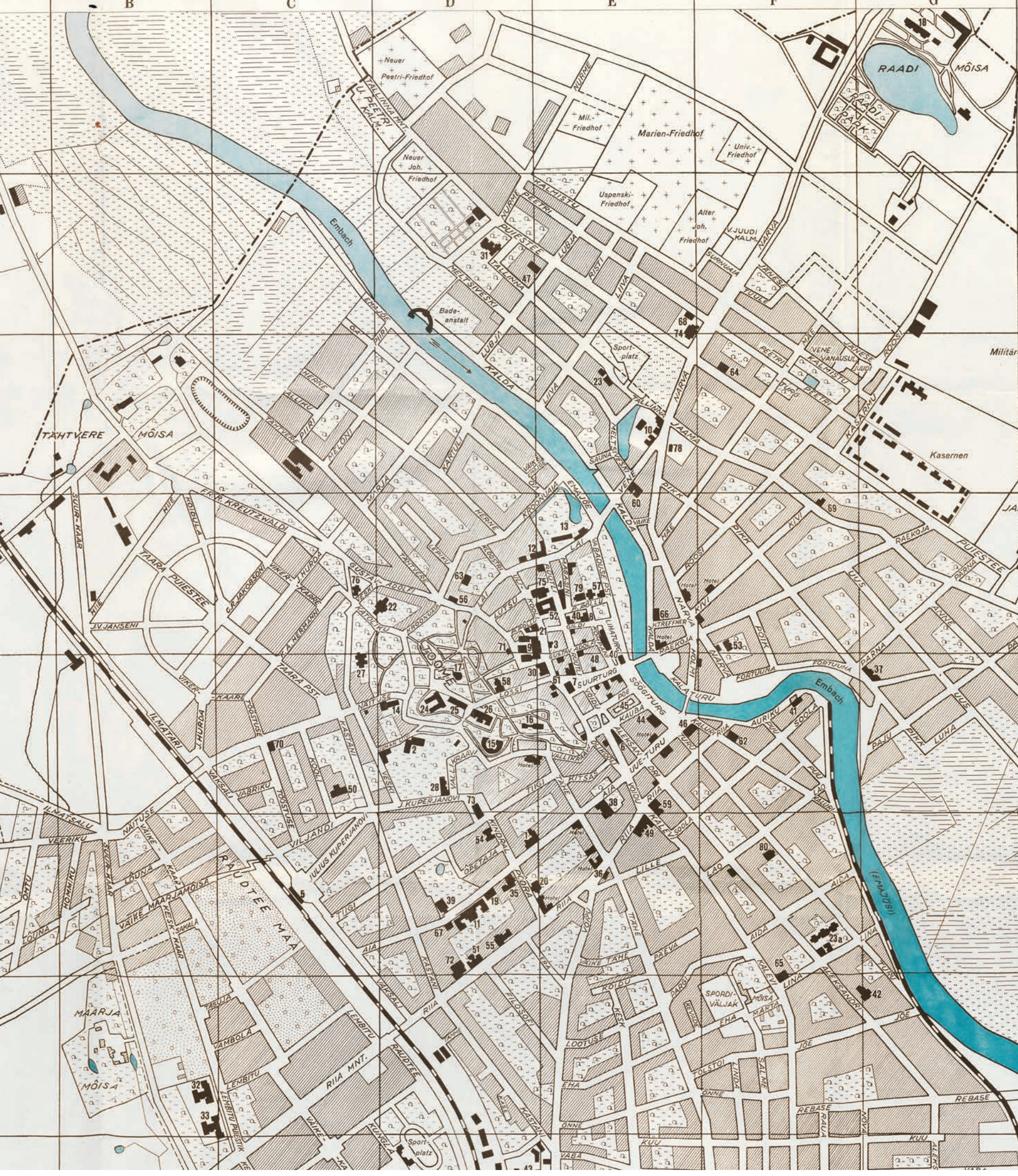

2025

Jaanuar / January

	E Mon	T Tue	K Wed	N Thu	R Fri	L Sat	P Sun
1			1	2	3	4	5
2	6	7	8	9	10	11	12
3	13	14	15	16	17	18	19
4	20	21	22	23	24	25	26
5	27	28	29	30	31		

Veebruar / February

	E Mon	T Tue	K Wed	N Thu	R Fri	L Sat	P Sun
5						1	2
6	3	4	5	6	7	8	9
7	10	11	12	13	14	15	16
8	17	18	19	20	21	22	23
9	24	25	26	27	28		

Märts / March

	E Mon	T Tue	K Wed	N Thu	R Fri	L Sat	P Sun
9						1	2
10	3	4	5	6	7	8	9
11	10	11	12	13	14	15	16
12	17	18	19	20	21	22	23
13	24	25	26	27	28	29	30
14	31						

Aprill / April

	E Mon	T Tue	K Wed	N Thu	R Fri	L Sat	P Sun
14		1	2	3	4	5	6
15	7	8	9	10	11	12	13
16	14	15	16	17	18	19	20
17	21	22	23	24	25	26	27
18	28	29	30				

Mai / May

	E Mon	T Tue	K Wed	N Thu	R Fri	L Sat	P Sun
18				1	2	3	4
19	5	6	7	8	9	10	11
20	12	13	14	15	16	17	18
21	19	20	21	22	23	24	25
22	26	27	28	29	30	31	

Juuni / June

	E Mon	T Tue	K Wed	N Thu	R Fri	L Sat	P Sun
22							1
23	2	3	4	5	6	7	8
24	9	10	11	12	13	14	15
25	16	17	18	19	20	21	22
26	23	24	25	26	27	28	29
27	30						

Juuli / July

	E Mon	T Tue	K Wed	N Thu	R Fri	L Sat	P Sun
27		1	2	3	4	5	6
28	7	8	9	10	11	12	13
29	14	15	16	17	18	19	20
30	21	22	23	24	25	26	27
31	28	29	30	31			

August / August

	E Mon	T Tue	K Wed	N Thu	R Fri	L Sat	P Sun
31					1	2	3
32	4	5	6	7	8	9	10
33	11	12	13	14	15	16	17
34	18	19	20	21	22	23	24
35	25	26	27	28	29	30	31

September / September

	E Mon	T Tue	K Wed	N Thu	R Fri	L Sat	P Sun
36	1	2	3	4	5	6	7
37	8	9	10	11	12	13	14
38	15	16	17	18	19	20	21
39	22	23	24	25	26	27	28
40	29	30					

Oktoober / October

	E Mon	T Tue	K Wed	N Thu	R Fri	L Sat	P Sun
40			1	2	3	4	5
41	6	7	8	9	10	11	12
42	13	14	15	16	17	18	19
43	20	21	22	23	24	25	26
44	27	28	29	30	31		

November / November

	E Mon	T Tue	K Wed	N Thu	R Fri	L Sat	P Sun
44						1	2
45	3	4	5	6	7	8	9
46	10	11	12	13	14	15	16
47	17	18	19	20	21	22	23
48	24	25	26	27	28	29	30

Detsember / December

	E Mon	T Tue	K Wed	N Thu	R Fri	L Sat	P Sun
48	1	2	3	4	5	6	7
49	8	9	10	11	12	13	14
50	15	16	17	18	19	20	21
51	22	23	24	25	26	27	28
52	29	30	31				

Stadtplan von Dorpat (Tartu) [Kaart] / hergestellt im Reichsamt für Landesaufnahme

XIIIaa-7509

[Berlin] : Generalstab der Luftwaffe, 1941

1 kaart : kahevärv. ; 64 x 84 cm

1:7 500 (E 26°41'13"--E 26°45'24"/N 58°24'00"--N 58°21'09")